

SWEDISH
ENVIRONMENTAL
PROTECTION
AGENCY

2026-10-21

Frågor och svar från webinarium ”Upptäcka illegal avfallshantering” 2026-09-24

Fråga: Hur ser ni på provtagning i efterhand av blandat avfall med okänt ursprung?

Svar: Att tillsynsmyndigheter utför egen provtagning av avfall är lämpligt vid misstanke om att verksamhetsutövarens uppgifter om klassificering kan vara felaktiga eller missvisande. Om frågan i stället avser hur hantering av blandat avfall ska ske i det fall avfallet misstänks vara farligt (men provtagning har ännu inte skett i syfte att bekräfta denna misstanke) så är utgångspunkten att avfall bör hanteras utifrån försiktighetsprincipen. I sådant bör avfallet i fråga hanteras som farligt avfall, tills en fullständig klassificering som visar på annat har utförts.

Fråga: Fungerar avfallsregistrets sökfunktioner felfritt och vilka uppgifter är obligatoriska att fylla i? Upplever bland annat problem vid sökningar på adressplatser.

Svar: Avfallsregistret utvecklas ständigt med hänsyn till uppmärksammade problem eller kända buggar i systemet. Naturvårdsverkets tillsynsvägledning kring avfallsregistret (som bland annat innehåller information om vilka uppgifter som är obligatoriska vid rapportering) finns här:

<https://www.naturvardsverket.se/vagledning-och-stod/avfall-farligt-avfall/avfallsregistret/>.

En guide som riktar sig till de tillsynsmyndigheter och brottsbekämpande myndigheter som använder Avfallsregistrets tillsynsportal för att utföra egna utsökningar finns här:

<https://www.naturvardsverket.se/vagledning-och-stod/avfall-farligt-avfall/guide-till-avfallsregistrets-tillsynsportal/>

Fråga: Finns det mer vägledning om när en verksamhetsutövare ska rapportera till avfallsregistret? Ex. när en verksamhetsutövare har flera olika verksamheter på olika fastigheter där de transporterar farligt avfall emellan. När behöver de rapportera så att det blir spårbart?

Svar: Naturvårdsverkets samlade tillsynsvägledning kring rapportering till avfallsregistret finns här:

<https://www.naturvardsverket.se/vagledning-och-stod/avfall-farligt-avfall/avfallsregistret/>

Fråga: Om man inte vet varifrån avfallet kommer hur ska man då kunna veta vilka parametrar man ska analysera?

Svar: Urval av lämpliga parametrar vid provtagning görs med hänsyn till tillgänglig kunskap om materialets ursprung och inneboende egenskaper. Vid bristande kunskap om avfallstypen och basera provtagningen ifrån vilka ämnen som normalt sett kan tänkas finnas i sådant avfall. Ofta kan det vara en fördel att ta kontakt med laboratoriet som ska utföra analys av det provtagna materialet, som kan vara behjälplig med att föreslå lämpliga analyspaket. Se även Naturvårdsverkets samlade tillsynsvägledning kring klassificering av avfall här:

<https://www.naturvardsverket.se/vagledning-och-stod/avfall-farligt-avfall/klassificering-och-kodning/>

Fråga: Vi har sett ett problem med avfallsregistret. Så som det är utformat i nuläget så får man en MSA för försenad rapportering. På grund av detta är det "bättre/billigare" för en VU att låta bli att rapportera än att rapportera för sent.

Svar: Naturvårdsverket har i sin framställan om spårbarhetssystemet för farligt avfall konstaterat att det förekommer bristande och felaktig rapportering till avfallsregistret samt föreslagit förändringar av miljö sanktionsavgiftsbestämmelserna för att stärka efterlevnaden och förbättra spårbarheten:

<https://www.naturvardsverket.se/om-oss/regeringsuppdrag/slutredovisade-regeringsuppdrag/regeringsuppdrag-att-forenkla-regelverk-i-syfte-att-minska-regelbordan-for-foretag/>

Vid tillsyn av illegal avfallshantering är det lämpligt att granska verksamhetsutövarens rutiner för rapportering av farligt avfall från den aktuella verksamheten. Om tillsynsmyndigheten i samband med tillsyn observerar att farligt avfall uppkommer/hanteras inom en viss verksamhet och det samtidigt helt saknas rapporteringar till avfallsregistret bör detta uppmärksammas som en avvikelse och följas upp inom ramen för tillsynen. Naturvårdsverkets samlade tillsynsvägledning kring avfallsregistret finns här:

<https://www.naturvardsverket.se/vagledning-och-stod/avfall-farligt-avfall/avfallsregistret/>

Fråga: Är det upp till oss själva att avgöra hur vi ska inrikta tillsynen inom denna kampanjen? Ingen inriktning på typ av verksamhet t.ex.?

Svar: Illegal avfallshantering förekommer inom stora delar av avfallsbranschen. Tillsynskampanjen har därför inte inriktning på några särskilda verksamhetstyper, utan varje tillsynsmyndighet får möjlighet att rikta in tillsynen mot den specifika problematiken som är rådande i den egna kommunen eller det egna länet. En tillsynsvägledning kring hur tillsynen kan planeras och hur urval av tillsynsobjekt kan göra utifrån ett riskbaserat arbetssätt finns här:

<https://www.naturvardsverket.se/vagledning-och-stod/avfall/illegal-avfallshantering/forbereda-tillsyn-av-illegal-avfallshantering/>

Det kan även tilläggas att illegal avfallshantering ingår som en del av de övriga tillsynskampanjerna inom fokusområdet Avfall inom den nationella tillsynsstrategin, som är Avfallshantering på bilskrotar, Bygg- och rivningsavfall och Massshantering i anläggningsändamål. Mer information om tillsynsstrategin och fokusområdet finns här:

<https://www.naturvardsverket.se/vagledning-och-stod/miljobalken/nationell-strategi-for-miljobalkstillsynen/strategi-for-tillsyn-enligt-miljobalken-20262029/fokusomraden-avfall/>

Fråga: Oktober-mars är rätt kort tid utan en konkret vägledning i vad vi ska göra för typ av tillsyn. Illegal avfallshantering är väldigt brett och generell. Kommer checklistan hjälpa oss att smalna av på vad vi ska göra för typ av tillsyn? Vägledningen upplever jag är mest hjälpsam för att göra kartläggning; men även denna är bred och täcker ett stort område. Hur ska vi välja inriktning?

Svar: Se samma svar i frågan ovan.

Fråga: Om du står inför hög med blandad kabelskrot så bör kravet vara att ta ut ett representativt prov på detta för analys. Hur gör man det på bästa sätt? Finns det utbildning för provtagare? Eller ska provtagning bara ske på homogent, aska, jord eller fragmenterat avfall?

Svar: Metoder för provtagning kan skilja sig åt beroende på typ av avfall som ska provtas. För mer information om provtagning, se avsnitt 11 och avsnitt 12 i miljöbrottsutbildningen:

<https://www.naturvardsverket.se/vagledning-och-stod/miljobalken/tillsyn-enligt-miljobalken/miljobrott/utbildning-om-miljobrott/>

Se även Naturvårdsverkets tillsynsvägledning kring klassificering av avfall, där klassificering av kabelavfall beskrivs mer ingående:

<https://www.naturvardsverket.se/vagledning-och-stod/avfall-farligt-avfall/klassificering-och-kodning/>